

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XIII. Ex tenore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Ex tenore.

PARAPHRASIS.

Inter Clericum *I.* ex una parte, & Abbatem, atque conventum de Bello ex altera parte, controversia erat, super ipsius Clerici provisione; quam causam Clericus actor à Pontifice impetravit quibusdam committi. Coram his post litem contestatam dictus *I.* scripturam Abbatis & Conventus produxit, in qua continebatur, quòd primò vacaturam Ecclesiam, quæ ad ipsorum spectaret collationem, ipsi conferre vellent; sed Abbas, & Conventus excipiendo dixerunt, hanc promissionem repugnare Concilio Lateranensi, ejusmodi expectativas irritas decernenti. Hoc intellecto Innocentius III. pro Abbate, & Conventu pronuntiavit, ac mandavit, ut Abbas, & Conventus ab impetitione Clerici absolveretur, ipsique silentium super hac causa imponeretur.

SUMMARIUM.

1. *Casus, in quo propriam turpitudinem allegans audiendus est.*
2. *Referuntur complures similes casus.*

Notandum, Licet allegans propriam turpitudinem sive agendo, sive excipiendo audiendus non sit, sicuti habetur in *e. cum super 8. hoc tit.* ne quisquam ex propria iniquitate commodum ferat *L. ita de mium 36. in principio. ff. de rjs, qui arbitrium &c.* & tradit Bartolus in *L. jusjurandum. §. procurator n. 5. ff. de jurejurando.* Fallit tamen hæc regula, si etiam actor in turpitudine versetur, eamque alleget, vel fateatur, tunc exceptio allegantis turpitudinem recipitur *L. 2. c. de conditione ob turpem causam. & regula 65. in 6. in pari causa, vel delicto melior est conditio possidentis.* Et hic est casus hujus Capituli. Cum enim Clericus paciscendo de

Cc bene.

mortem machinari posset beneficiario alicui ipse succedere cuperet. Excipe, quòd Episcopus, vel similis Prælati generali suo Vicario committere possit facultatem conferendi beneficia indeterminatè, & in genere, non autem determinatione beneficii, sive loquamur de determinatione personæ, prout fultus explicavi in *c. 2. de officio Vicarij in 6. & disp. de jurisdictione ordinaria concl. 99.*

Notandum secundò, Rescriptum Principis, quòd gratiam specialem continet, non efficit jus commune, neque in consequentiam trahi debet, ut alijs in simili casu idem concessum censeretur.

CAPITVLVM XII.

Dilectus.

PARAPHRASIS.

Morto Episcopo cujusdam Ecclesiæ, cum Canonici electionem differrent, Archiepiscopus existimans eligendi potestatem ad se devolutam esse, in Episcopum elegit Canonicum Guilielmum; id cum Innocentio III. per eundem Canonicum suggestum esset, respondit Papa, quòd Canon Lateranensis Concilij ad Archiepiscopatum, vel Episcopatum se non extendat, sed tantum ad personatus, & alia beneficia minora, & idèò postulante justitià se eam electionem cassare.

SUMMARIUM.

In materia odiosa nomine dignitatum non venit Episcopatus.

Notandum, In materia odiosa nomine dignitatum non comprehenditur Episcopatus, cum non sit simplex dignitas, sed culmen dignitatum *e. penult. de prabendis,* & idèò speciali expressione indigeat, prout etiam annotavi in *lib. 4. tra. 2.*

6. 4. n. 4.

beneficio proximè vacaturo deliquerit, reus conventus eum repellere potest, tamen ipse quoque ejusdem delicti particeps fuerit. Videri potest Georgius Eberhardus *tom. 1. Consilio 36. n. 40.*

Casus autem dicti Capituli: *cum super.* longè diverfus est ab isto, nam in eo Capitulo Clericus non fundabat se super promissione Canonici, sed nec eam confitebatur, ac proinde Capitulum allegans ejusmodi promissionem præcessisse, & idè factam à se collationem, de jure repelli debuit; at verò in casu hujus Capituli, Clericus actionem suam fundavit super promissione facta seu expectativa contra Lateranense Concilium, & idè propriam turpitudinem allegans repelli potuit à Capitulo, licèt hoc in pari delicto existeret.

2. Aliæ quædam exceptiones sunt, in quibus propriam allegans turpitudinem audiendus sit, videlicet si periculum animæ vertatur, aut de honore Sacramenti agatur, ut in causa matrimoniali *c. Tertio loco. 13. de præsumptionibus. c. consanguinei 11. de sententia, & re judicata.* vel si agatur de injusto damno alterius, maxime Ecclesiæ, vitando, ut si Prælati revocet alienationem rerum Ecclesiasticarum à se malè factam, allegans proprii delicti turpitudinem, quæ de re infra.

CAPITULUM XIV.

Acceden.

PARAPHRASIS.

Abbas, & Conventus promiserant alicui Clerico, se collaturos ipsi beneficium, quando potuerint; cum autem postea intermitterent, Clericus ab Innocentio III. iudices delegatos super ea re impetravit. Coram his comparentes Monachi exceperunt, quòd eà promissione non teneantur, quia facta sit contra Concilium Lateranense, quòd ejusmodi gratiæ expectatiæ irritæ declarantur. Hoc cognito responderet Papa, aliud esse,

si Prælati promittat, se beneficium collaturum, cum potuerit, & aliud, cum vacaverit, quandoquidem in pluribus casibus facultas conferendi offerre potest, ita ut collatio non cadat sub expectationem beneficii vacaturi. Et idè mandat Pontifex, ut Abbas, & Monachi, cum potuerint, dicto Clerico beneficium Ecclesiasticum assignent.

SUMMARY.

1. Actio ex nuda promissione de jure Canonico oritur.
2. Mutata hujus Capituli constitutio per c. 2. eodem in sexto.

Notandum primò. Ex nuda promissione acceptata secundum forum Canonicum producitur jus, & actio, quæ de re dixi *in c. 1. de pactis.*

Notandum secundò. Episcopus, & Capitulum non prohibentur recipere Canonice cum promissione, quòd præbendam eis conferre velint, cum potuerint, aut cum occasio se obtulerit, partim quia hæc conditio, & obligatio de jure inest, & idè novam imponitur; partim, quia per eam promissionem non datur gratia expectativa beneficii proximè vacaturi, cum aliæ occasiones providendi se offerre possint, v. g. per novæ præbendæ creationem, aut præbendæ divisionem, prout hic notat *Gl. 4. casibus.*

Notandum tertio. Quòd hujus Capituli constitutio mutata sit *in c. 2. eodem in 6.* ubi decernitur, ut talis promissio conferendi beneficii, cum occasio se obtulerit, vel cum potuero, irrita sit, quia sub tali pollicitatione, tanquam pallio verborum, aperitur via ad promittenda beneficia vacatura contra Concilium Lateranense, & mortis alienæ votum ingeritur, Ecclesiæ, ac Prælaturis, & Personis Ecclesiasticis gravamina plurima inferuntur; idè prohibetur, & cassatur ibi quælibet talis promissio sub quovis modo, aut forma verborum de cætero fiat.

CAP.